

Mál- og avriksáttmáli millum

Heilsu- og innlendismálaráðið og Blákrossheimið

1. januar – 31. desember 2016

1. Missión og vísi3n

Missión

Vit eru viðgerðarstaðurin, ið tryggjar menniskjum, ið hava trupulleikar av rúсандi evnum, bestu viðgerð.

Vísi3n

At Blákrossheimið er fremsta og besta viðgerðartilboð í Føroyum fyri fólk við trupulleikum av rúсандi evnum, at Blákrossheimið er besta tilboðið, sum familja hjá fólkum við trupulleikum av rúсандi evnum leita sær til, og vit vilja ganga á odda við hjálpin til ung, og við upplýsing um ung og rúсандi evnir.

Fyri at røkka vísi3nini, vilja vit á Blákrossheiminum:

-Seta fokus á at hava vælútbúgvin starvsfólk, ið umboða eitt tvørfakligt samstarv. Hetta inniber at starvsfólkini hava útbúgvingar sum lækni, sosialráðgevi, rúsevnisviðgeri og innan, sálar-, náms- og sjúkrarøktarfrøðina.

-Veita starvsfólkunum supervisi3n og tilboð um viðkomandi skeið, fyri at menna førleikarnar og fyri at viðurkenna viðlíkahald av teimum ymisku fakøkjunum.

-Arbeiða við at lýsa og greina viðgerðina, soleiðis at bæði starvsfólk, búfólk og fólk annars vita hvat vit gera og hvat vit standa fyri. Hetta er ein dynamisk tilgongd.

2. Inngangur

Blákrossheimið er stovnstett av, og er ogn hjá Bláa Krossi Føroya, er stovnað í 1984, og verður rikið í samsvar við viðtøkurnar hjá Bláa Krossi Føroya.

At byrja við helt virkseimið til í Kongagøtu 8 í Tórshavn, og pláss var fyri 5 fólkum. Heimið hevði triggjar uppgávur: Avrúsing, Viðgerð og Herberg. Í 1987 flutti virkseimið í Lynggøtu 12, Tórshavn.

Í 1991 fekk Blákrossheimið loyvi frá Føroya Landsstýri, sum staður fyri viðgerð av fólkum við trupulleikum av rúсандi evnum, t.v.s. alment loyvi at arbeiða sum viðgerðarstaður. Blákrossheimið hevur síðani virkað sum avrúsingar- og viðgerðarstovnur burturav, fyri fólk við trupulleikum av rúсандi evnum. Í 2014 flutti virkseimið í nýggj hølir við Pæturstúsi 2, á Nesi, Eysturoy

Tað er pláss fyri 12 búfólkum, 2 í avrúsing og 10 í viðgerð í senn. Harumframt koma fólk í ambulanta viðgerð. Í miðal eru 14 fólk í viðgerð pr. dag. Tey, ið hava tørv á avrúsing fyri alkohol, eru uml. 8-10 dagar á heiminum. Hava tey tørv á avrúsing av øðrum rúsevnum, kann tað verða longri. Aftaná lidna avrúsing kunnu tey halda áfram í viðgerðini. Sjálv viðgerðin er uml. 6 vikur ella meir alt eftir hvussu støðan hjá viðskiftafólkunum er. Umframt tað, bjóða vit upp til 2 ára efriviðgerð.

Áskoðan og arbeiði

Vit byggja á eitt kristið grundarlag. Hetta merkir m.a., at okkara áskoðan er, at øll menniskju eru skapt í Guds mynd, við einum ómetaligum virði sum frammanundan er lagt fast – leyst av gerðum og verkum ella vantandi verkum og gerðum – leyst av likamligum og sálarligum sjúkum – leyst av brekum og moralskum mistøkum.

Við virðing fyri tí einstaka, mæta vit fólki har tey eru, hóast ymiskleikan. Vit vísa virðing hvør fyri øðrum. Vit eru viðurkennandi í okkara arbeiði, og vit meta, at starvsfólk og viðskiftafólk hava sama menniskjaliga virði.

Fortreyt fyri einari góðari viðgerð er grundhugsanin, at broyting er møgulig. Vit arbeiða tí, millum annað, við motivatiónum um broyting, við sjálvsmetan, við lívssøgu, við hjálpanði netverki og relatiónum, og við handfaring av lívsvørslu sum heild.

Aðalendamálið hjá Blákrossheiminum

Blákrossheimið hevur til endamáls at virka sum viðgerðar- og avrúsingarstaður, familju- og ambulatur viðgerðastaður.

Okkara áskoðan á viðgerð er, at tað er ein menningargongd, har ein verður betri til at megna lív sítt og sína lívsvørslu, uttan at skula doyva kenslurnar við rúsanði evnum. Vit leggja stóran dent á, at hvørt einstakt menniskja skal stjórna sínum egna lívi, hvønn einasta dag, fyri at skipa, savna og skapa gerandisdagin á ein slíkan hátt, at tey ymisku og ósamsvarandi krøv, ein kemur út fyri, kunnu sameinast og skipast.

Endamálið

At viðskiftafólk okkara fáa eina virðiliga og góða viðgerð. Yvirskipað, er endamálið, at fáa eina realistiska mynd av veruleikanum, og samstundis fáa eyga á møguleikar fyri at gera neyðugar broytingar.

Málið er:

- ✓ at ein fær innlit í egið lív, so at ein sær hvar neyðugt er at gera broytingar
- ✓ at ein verður tilvitaður um, hvussu tann negativa sjálvsmyndin og bundni er knýtt saman
- ✓ at ein lærir, at sárþæri er grundað á samspælið við umverðina, og hvussu ein fatar seg sjálvan
- ✓ at ein lærir at lívsvørsla er tætt knýtt at, hvussu góðskan í lívinum verður frameftir

3. Fíggjar- og starvsfólkaviðurskipti

Fíggjarjáttanin hjá Blákrossheiminum fyri 2016 er, sambært fíggjarlógarruppskotinum, 6,000 mió. kr. Hædd hevur partvíst verið tikin fyri sáttmálabundnum lønarhækkingum og sáttmálabroytingum gjøgnum árið, men tó ikki øllum. T.d. er hækkan í eftirlønnum og prístalsvøksturinum annars í samfelagnum ikki tikin við í játtanini. Við tíðini hevur tað gjørt, at trupult er at halda játtanina og at útinnar tær uppgávur, sum eru álagdar Blákrossheiminum. Vit vilja tí gera vart við, at játtanin eisini eigur at taka hædd fyri øllum pørtunum av lønarhækkingum og prístalsvøkstrinum annars, Fíggjarætlan verður lögð við ársbyrjan, so játtanin heldur alt árið.

Við stóði í fíggjar- og starvsfólkaorkuni hjá Blákrossheiminum, verður lögð ein ætlan fyri, hvat verður raðfest í árinum.

Blákrossheimið hevur 9,5 ársverk.

4. Upptökunevnd

Tað eru lækinn, deildarsjúkrarøktarfrøðingurinn og leiðarin, sum í felag upptaka fólk í viðgerð. Áðrenn fólk koma í viðgerð, koma tey til eina metingarsamrøðu hjá deildarsjúkrarøktar-frøðinginum, og grundað á hesa samrøðu verður støða tikin til, um viðkomandi skal í avrúsing og/ella viðgerð.

5. Blákrossheimið hevur hesi kjarnuøkir

1. At veita avrúsing
2. At veita heildarviðgerð
  - a. Viðgerð
  - b. Eftirviðgerð
  - c. Familjuviðgerð
  - d. Ambulantar viðgerðir

1. Avrúsing

Avrúsingin er eitt tilboð til menniskju, ið hava brúk fyri at fáa rúsandi evnir út úr kroppinum, og harvið verða avrúsaði. Avrúsingin er undir eftirliti av lækna og sjúkrarøktarfrøðingi.

Avrúsingin varar, alt eftir hvussu leingi ein hevur nýtt rúsdrekka/rúsevnr, og hvat slag av rúsandi evnum talan er um.

2. Heildarviðgerð

Okkara ynski er, at veita fólk við trupulleikum av rúsandi evnum tað tilboðið, sum tey hava brúk fyri. Vit bjóða viðgerð, sum inniber avrúsing, viðgerð, eftirviðgerð, familjuviðgerð og ambulanta viðgerð. Mannagongdir eru gjørdar á øllum økjum, fyri at kvalitetstryggja okkara arbeiði.

a. Viðgerð

Viðgerðin, bólkaviðgerð, varir í 6 vikur, og hevur til endamáls at styrkja sjálvsvirði, menna kjarnustyrkirnar, og at arbeiða fram ímóti einum innihaldsríkum lívi uttan rúsdrekka og rúsevnr hjá búfólkunum. Tvílyndi, ið ofta er partur av misnýtluni, verður eisini tikið upp, so at tann einstaki gerst tilvitað/ur um, hvar hann ella hon er á síni broytingarleið. Arbeitt verður harafturat við greining av sjálvsmeting, at lýsa og útgreina sína lívssøgu og fylgjur av henni, at fáa eyga á hvussu eins egnu sambond við onnur ávirka ein, at seta upp støður sum eru vandamiklar fyri at fella aftur í tað gamla mynstri og samhojrandi ætlanir og handlinga.

b. Eftirviðgerð

Eftirviðgerðartilboðið er í trimum pørtum. Í fyrsta parti kunnu fólk koma aftur tveir til tryggjar ferðir um mánan í 6 mánar, har tey m.a. arbeiða í einum skipaðum bólki saman við sálarviðgerða. Eftir hetta verða tey boðin á kognitív eftirviðgerðarskeið, ið varir í 15 vikur, 1 og ½ tíma hvørja ferð. Skeiðið er ætlað at geva amboð til at handfara avbjóðandi støður, tunglyndi og stress, og at skapa yvirlit yvir egna støðu, so sum neiligar tankar og teirra ávirkan, fyri tilvitað at kunna broyta hugsunarhátt, soleiðis at fatanin av egnum lívi gerst so verulig sum til ber.

c. Familjuviðgerð

Familjuviðgerðin er ein samansett viðgerð, við undirvísing og bólkaviðgerð, ið varir í 6 dagar, býtt yvir eitt háltv ár. Høvuðsendamálið við familjuviðgerðini er, at arbeiða fram ímóti einum innihaldsríkum lívi, har rúsandi evnir ikki seta dagsskránnu. Tað verða 4 skeið í 2016

Viðgerðin fevnir um, í smáum bólkum at lýsa sína lívssøgu, at fáa eyga á hvussu eins egnu sambond við onnur ávirka lívið. Vit arbeiða við sjálvsfatan og broytingum, hvussu vandastøður kunnu gera, at byrjað verður aftur í gamla mynstrinum, og við ætlanum og handlingum, sum stuðla undir broytingini. Eisini ber til at koma til ambulantar samrøður hjá familjuráðgevanum.

d. Ambulantar viðgerðir

Hetta er eitt tilboð, sum er grundað á samtalu við sálarfrøðing, sálar- ella rúsevnisviðgerða.

6. Virksemistøl

Árliga gera vit hagtøl fyri arbeiðið. Niðanfyrri eru tøluni fyri 2011, 2012 og 2013 og 2014. Vit hava ætlan um at halda áfram við sama tilboði av viðgerðum. Væntandi verður býtið líknandi sum undanfarnu árin.

Heiti	2012	2013	2014
Tal av viðgerðum:	159	179	155
Tal av ambulantum í viðgerð:	35	42	40
Røktardagar í alt:	3702	3194	3315
Røktardagar miðal	33	26,2	30,4
Miðal fólk pr. dag:	11,5	10,2	11
Ymisk fólk í viðgerð:	147	164	112
Nýggj fólk í viðgerð	58	43	39
Menn:	72%	80%	80%
Kvinnur:	28%	20%	20%
Miðalaldur:	44ár	47ár	47 ár
Luttakarar á skeiði fyri avvarðandi	13	15	11

Ymisk fólk innl. á Blákrossheiminum - býtt eftir viðgerð

Ár	Alkohol		Alkohol/tabli		Alkohol/tabli/hash		Alko/tabli/hash/narkotisk evni	
	Fólk	Fólk	Fólk	Fólk	Fólk	Fólk	Fólk	Fólk
2011	59%	86	11%	17	10%	15	20%	29
2012	57%	81	11%	16	14%	20	18%	25
2013	63%	103	13%	21	12%	20	12%	20
2014	69%	77	9%	10	7%	8	15%	17

1. Mál og tiltøk fyri 2016

Endamál	Støða	Mál í 2016	Tiltøk/Avrik
effektkanning	Royndarverkætlan: Effektkanning heldur áfram (byrjaði 14.nov. 2014)	At kunna eftirmeta viðgerðina og hyggja uppá um lívs-kvaliteturin hjá viðskiftafólkunum er broyttur.	Effektkanningin heldur áfram alt 2015 og 2016.
Eftirmeting	Eftirmeting er gjørd alt 2014 og 2015	At eftirmetingin verður uppgjørd apríl	Uppgerðin liðug 30 Apríl
Skipa skráseting av hagtølum og rúsevnispolitikk	Kanna móguleikarnar at gera felags hagtøl við Heilbrigdi. Fyrsti fundur var saman við HMR og Heilbrigdi 8. Desember 2014	Heilbrigdi skal brúka somu databasu sum Blákrossheimið – skipanin skal mennast til at fevna um báðar stovnar.	HMR skipar arbeiðið

Nevndin fyri Blákrossheimið hevur viðgjørt og góðkent sáttmálan á fundi tann 30/11– 2015.

Sáttmálin er undirskrivaður, Tórshavn, tann 24 / 08 -2016

Blákrossheimið

Heilsu- og innlendismálaráðið

Olga Magnussen, leiðari

Turid Arge, aðalstjóri